

БЪЛГАРСКИ
ФОНД
ЗА
ЖЕНИТЕ

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

ДОКЛАД ЗА ПРАВАТА НА ЖЕНИТЕ В БЪЛГАРИЯ 2019

Анализ на нуждите на неправителствените организации, работещи
за женски права и равенство между половете в България

Форум за правата на жените, 15-17 април 2019

Съдържание

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	2
2.	ПРОБЛЕМИ ПРЕД ЖЕНИТЕ В БЪЛГАРИЯ (18+)	3
3.	ПРОБЛЕМИ ПРЕД МОМИЧЕТАТА В БЪЛГАРИЯ	5
4.	ЦЕЛЕВИ ГРУПИ ЗА ЖЕНСКИТЕ НПО В БЪЛГАРИЯ	7
5.	ПРОБЛЕМИ НА ЖЕНСКИТЕ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ В БЪЛГАРИЯ	8
6.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	9
7.	УЧАСТВАЩИ ОРГАНИЗАЦИИ	10

1

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад обобщава работните срещи, проведени се в рамките на „Форум за правата на жените 2019 г.“, организиран от Български фонд за жените с финансовата подкрепа на Фондация „Фридрих Еберт“, Бюро България. Докладът илюстрира състоянието и условията на гражданския сектор, който работи за женски права и постигане на равнопоставеност в България. На следващите страници са идентифицирани основните проблеми и общи политически и социални тенденции, които влияят върху развитието на тази сфера, но също така се дефинират и специфичните нужди, свързани със застъпничеството и лобирането за правата на жените и равнопоставеността на половете в България.

Форумът се проведе в периода 15-17.04.2019 година в гр. Баня с участието на 30 представителки от 27 неправителствени организации (НПО) от цялата страна, работещи по темата за правата на момичетата и жените в България. Основната линия при подготовката на Форума, в продължение на целенасочената работа на Български фонд за жените от 2018 година за утвърждаване на равнопоставеността на половете като неизменна ценност на демократичните общества, бе да проучи нуждите на организациите, работещи по правата на жените в България, да окуражи сътрудничеството между представителите на НПО, както и съвместната им работа с политическите фигури, и да повиши чувствителността и ангажираността на последните по темите права на жените и равнопоставеност на половете.

Програмата на Форума бе структурирана така, че да преплете интерактивни дискусии с преживелищни

методи и да създаде среда, в която участниците да споделят опит и обменят информация за естеството на предизвикателствата, с които работят на терен в местните общности, които представляват. Отделено бе и време за анализ на проблемите и нуждите на момичетата и жените в България, на техните НПО, както и за идентифициране на актуални потребности от застъпничество и лобиране за правата на жените и равнопоставеността на половете в България. В настоящия доклад са обобщени идеите на представителите на женските НПО по четирите основни аналитични теми на събитието, а именно проблеми на жените (18+), проблеми на момичетата (12-18 г.), проблеми на женските НПО и основни целеви групи.

Паралелно с това, Форумът предложи и срещи с водещи експерти и жени политици, с които участниците обсъдиха темите за историята на женското движение, дискриминацията и актуалните политики, касаещи жените и техните права. На финала на събитието участниците обмениха идеи за успешни проекти и се обединиха около възможности за сътрудничество за утвърждаване на жени като ролеви модели в образованието и в обществения живот.

Структурата на аналитичната работа на участниците във Форума бе организирана в групов процес на няколко етапа и под различни формати, който изведе през дискусии в малки групи основните направления пред предизвикателствата за неправителствения сектор в България, работещ в подкрепа на жените и момичетата. Докладът по-долу представя в резюмиран вид основните моменти от тези дискусии.

2

ПРОБЛЕМИ ПРЕД ЖЕНИТЕ В БЪЛГАРИЯ (18+)

Основна сюжетна линия при жените се явява **конфликтът между утвърдения патриархален модел и дилемата за лична/професионална реализация**. В дискусиите участничките във форума изведоха аспекти от трудностите в съчетаване на професионален и личен живот, липсите на важни подкрепящи услуги като гъвкава детска грижа, гъвкаво работно време, социални услуги и производната им икономическа зависимост, която често поставя жената в ситуация да избира между семейство, деца и професионална реализация. Подобна вътрешна борба се води паралелно на обществените табута и личната неувереност и често на фона на двойни стандарти като розовия данък, различия в заплащането между жени и мъже и стъкления таван при изкачване на професионалната стълбица, най-вече в бизнес средите. Жените на лидерски позиции се сблъскват с недоверие, те биват подценявани и са обект на натиск както вътре в семейството, така и от страна на доминантното консулаторско общество.

Не по-малко важно направление е **насилието над жени** в многообразието от форми, под които се появява в ежедневието ни: сексуален тормоз, домашно насилие, насилие, основано на пола, насилие над специфични уязвими, тук в частност в бежански центрове и сред т.нар. невидими групи – транс-жени и сексуални работнички, такива с нелегален статус, с липса на доходи и/или на достъп до здравеопазване. На Форума се говори за насилието над бременни и раждащи жени в системата на здравеопазването; за тормоза над жени с психически проблеми, липсата на защита от насилие при еднополови двойки/транс-жени, доминантната мъжка агресия в малки населени места. Основен акцент се постави и на темата около инструментариума на нератифицираната Истанбулска конвенция и в частност на липсата на държавна статистика по отношение на жени, убити от партньорите си, броят и състоянието на съществуващите кризисни центрове, достъпа до психологическа подкрепа, услуги за защита на жертвите на насилие в малки населени места, отказите от съдействие от страна на личните лекари в случаи на домашно насилие и отсъствието на квалифицирани медицински/МВР кадри. В България няма Държавен стандарт за

предоставяне на услуги на жертви на насилие, основано на пола, и системата не работи в редица направления от превенция през идентификация на случаите на насилие до фактическо сработване на отделните административни единици като например в случаите на неспазване на ограничителни заповеди или дори при неизплащане на издръжката за отглеждане на деца от страна на бащите.

Като част от тази категория участничките изведоха и темата за **сексуално-репродуктивните проблеми на жените**, включително високите цени на ин витро процедури, липсата на стандарти за родилна помощ, сегрегацията на родилните отделения и здравната мафия. Акцент бе поставен върху **необходимостта от здравно и сексуално образование** и липсата на подготвени специалисти, които да представят темата в детските градини и училищата, извън обичайно класния ръководител и/или учителя по биология. Няма инструменти за подкрепа на младите момичета и по-възрастните жени да преодолеят срама и притеснението от посещение на гинеколог, както и да обсъждат свободно теми табу като тази за менструацията или женското либидо. Макар новият Закон за предучилищно и училищно образование от 2017 година да доведе до актуализация на рамката за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, промените в Наредба №13 от 2018 г. са козметични и по същество не отварят възможност за съвременен здравно образование, което да бори нереалистичните модели за естеството на сексуалните взаимоотношения, популяризирани в масовата културата и оказващи индиректен натиск върху младите момичета да следват ролеви образци, които налагат модел на ранен сексуален живот и представят жената в пасивна роля, основно доставяща удоволствие, но не задължително изпитваща същото. Тук се дискутира и темата за необходимостта да се гарантира свободата на жената да вземе решение за аборт, което все по-често излиза на дневен ред при национално-патриотичния наратив, особено в контекста на фактическата демографска криза в страната, както и в малките отдалечени географски региони и населени места, което оказва допълнителен натиск върху жените, особено върху онези от консервативни религиозни общности.

В контекста на здравното образование участничките коментираха и темата за правата на родилките и липсата на **съвременна подкрепяща родилна грижа**, която да овластява жената в изборите, които прави за зачеване, проследяване и износване на бременността, както и при раждането на своите деца. Тук дискусиата обхваща темата за промяна на актуалните практики в сферата на майчиното здравеопазване и осъвременяването им в съответствие със световните тенденции в женската консултация, условията и услугите в родилните отделения/звена и постнаталната грижа. С фокус върху уязвимите групи, участничките коментираха публичната тайна по сегрегация на родилните отделения в големите градове, където родилките от ромски произход продължават да се отделят в различни стаи, където е възможно на отделни етажи, като отношението към тях или липсва, или е смесица от агресия и непочтително държание.

Не по-малко сериозен е проблемът с **липсващите здравни услуги и кадри в малките населени места**, където често отсъствието на лекари изисква жените да пътуват до по-големи градове, което от своя страна поставя финансови бариери пред достъпа до качествена здравна грижа по отношение на нуждата от допълнителен транспорт, заплащането за частни прегледи, отсъствието от работа или семейни задължения, за да се посети специалист и др. под. В случаите на домашно насилие, получаването на медицинско свидетелство при побой се заплаща, като цената е бариера при определени съдебни лекари и скача според естеството на нанесената телесна повреда - най-ниско за лека, по-скъпо за средна и най-скъпо за тежка телесна повреда.

Жените, също така, са основните действащи лица при полагането на грижи за възрастни и/или болни членове на семейството, което от своя страна ги лишава

от възможност за професионална реализация и намалява доходите и финансовата им самостоятелност. От коментари на участничките стана ясно, че личните асистенти и помощници работят на 4-часов работен ден и за минимална заплата, като за това време трябва да обиколят три адреса. Форматът представлява подигравка с наетите да извършват услугата, както и с ползвателите ѝ, а не са единични примери в малките общини, които отказват да наемат хора при горецитираните условия, въпреки че имат налични бюджетни средства. Това се случва паралелно със затруднения достъп до услуги на жени с увреждания и възрастни жени.

Участничките коментираха **предизвикателствата** пред жените в **градски условия** като засегнаха аспектите на проблематиката от градския транспорт, който не е пригоден за ползване от жени, например, несъобразените с ръста висящи хватки в рейсовете и тролейте, през достъпната градска среда за майки с бебета в колички или лица с двигателни увреждания. Все по-трудно става, особено в големите градове, да се осигурят финансово достъпни обществени услуги за жени с малки деца, в това число яслени грижи, детски градини, целодневна организация на учебния процес за деца от 1-ви до 4-ти клас, както и помощ за онези, които полагат грижи за възрастни роднини и родственици.

Участничките засегнаха и **проблематиката на женското движение** в България, небалансираното политическо представителство, липсата на репрезентация на успешни ролеви модели на жени в медиите, нерегламентирането на еднополовите бракове, утвърдената порно култура и ширещата се бедност, които имат своите импликации върху редица уязвими социални групи в това число жените-затворнички и от малцинствен произход.

3

ПРОБЛЕМИ ПРЕД МОМИЧЕТАТА В БЪЛГАРИЯ

Момичетата не са пощадени от спектъра на проблеми на жените (18+), произтичащи от патриархалната култура и ограничаващите стереотипи, преплетени напоследък с религиозни влияния. В България съществуват ограничаващи практики и липси в сферата на образованието – гражданско и джендър, професионалното и кариерно ориентиране, адекватното сексуално образование и контрацепция. В контекста на проблемите на подрастващите момичета в училищна среда участничките обсъдиха темата за **насилието в училище** и стереотипа, че агресията е по-характерна за момчетата, поради който стереотип проявите на насилие при момичетата се разглеждат като изключения, повече като атракция и съответно проблемът не получава нужното внимание, въпреки че примерите от ежедневието ни показват значително наличие на унижение и психологически тормоз при конфликтни ситуации между момичета. Паралелно с това в училище няма достъпна психологическа помощ, възможност за юридическа консултация, а в часовете по физическо възпитание не се разиграват спортове, предпочитани от момичетата, които не винаги имат и достъп до спортните площадки заради по-големия брой момчета, използващи уредите в свободното си време.

В сферата на образованието бе отбелязана **липсата на достъпна феминистка литература** на български език, както и отделено време в учебната програма за ограмотяване и овластяване на момичетата за проактивно включване в обществените процеси. Функция на този разговор стана и утвърждаването на доминантния стереотип на младото момиче, тип „мутреса“, което е предимно потребител на властта и възможностите на партньора си, особено в контекста на чалга културата. В България липсват ролеви модели срещу модела „работя да бъда красива/мутреса“, консуматорската културата и сексуалната обективизация. Системата не насърчава лидерски качества сред момичетата, а затвърждава нагласата „мъж да ме гледа“, която на по-късен етап рефлектира във вече обсъдената липса на икономическа независимост и проблеми при професионалната реализация на жените на по-късна възраст.

В системата на образованието младите момичета от небългарски етнически произход не владеят свободно

български език, биват изолирани в затворени местни общности и формално преминават от един учебен клас в следващ, заради делегираните бюджети в образованието, но остават неграмотни и потенциални жертви на трафик на хора, насилие, експлоатация. Тук възникват редица проблеми, свързани с ранното отпадане от училище, ранните бракове и продажбата на момичета, ранните бременности, ранната сексуализация при момичетата и темите табу, свързани с: цикъл, секс, джендър, връзки, сексуално предавани болести, хранителни разстройства, аборти и пр.

Важна бележка, която участничките във Форума направиха, бе, че когато се говори за момичета не трябва да се забравя необходимостта да се работи с техните родители за изграждане на **родителски капацитет**, за осигуряване на стабилна семейна среда за децата, за наличие на двама родители при полагане на грижи и отглеждане на деца, тук включително трудностите при доказване на бащинство при съвместно съжителство, за засилване на връзката с другия родител (по-често бащата) при разделени, разведени, починали родители, за отчуждаването на тийнейджърки от страна на единия родител в ситуация на раздяла/развод, за нуждата от подкрепа на лицата от разширения семеен кръг, отглеждащи деца и младежи при родители, заминали на гурбет или отсъстващи от дома. Всичко това способства на места в страната в условия на безработица и крайна бедност развитието на криминални практики, в това число на трафик на хора и сексуална експлоатация (особено често при момичета от институции), употреба на наркотици и развиване на зависимости, експлоатация на детски труд и целия спектър на темата за създаване и развитие на щадящо децата правосъдие, което отчита тяхната крехка възраст и податливост както на нездраво въздействие, така и потенциала за положителна промяна в съответната среда на грижа и подкрепа.

Участничките във форума идентифицираха още, като релевантни теми по отношение на нуждите и проблемите на момичетата в България, избирателните права и ниската политическа активност, липсата на политическо образование, необходимостта от знания за управление на лични финанси и нуждата от **хоризонтална джендър сензитивност у институ-**

циите. Внимание е необходимо и по отношение на трансфобията и хомофобията при подрастващите момичета, примерите на множествена дискриминация при момичета с комплексен уязвим профил (етнически произход, увреждане, религия, произход),

превенцията на педофилията и полагането на основите на работещ механизъм и политики на държавно ниво, които отчитат специфичните потребности, но и особености на младите момичета и техния бъдещ капацитет за активно гражданство.

4

ЦЕЛЕВИ ГРУПИ ЗА ЖЕНСКИТЕ НПО В БЪЛГАРИЯ

Мнозинството от участничките във Форумата се съгласиха, че една от най-важните целеви групи за бъдещи интервенции са „**неинформирани мейнстрийм жени**“, които не само не разбират феминизма и джендър тематиката, но и са против тях. Единодушно бе мнението, че тази група е голяма и трябва много сериозно да се работи за ангажиране, информиране и промяна на нагласите ѝ. Тук участничките споменаха и лицата, вземащи решения и администраторите, провеждащи политики за жени и равнопоставеност, вкл. жени в политиката, журналист(к)и, бизнес дами и мъже, граждански активист(к)и, известни личности/инфлуенсъри.

Друга основна целева група, идентифицирана в процеса на работа в рамките на Форумата, бе на **жените жертви на домашно насилие** и децата, които израстват в семейства на насилие. Тук бе отбелязана необходимостта да се работи и с жените, преживели насилие и трафик на хора, включително и с младите ЛГБТИ хора, които са обект на хомофобска агресия. Необходимостта от широк спектър подкрепящи услуги е осезаема и обхваща кризисна интервенция, психотерапевтично консултиране, семейни консултации и подкрепа за вътрешната устойчивост на жените и децата жертви на насилие, живеещите в семейства на насилие, децата в конфликт със закона, младежите от т.нар. NEETs група и нуждата от инвестиция в социалните им умения и умения за независим живот. При двойки в ситуация на домашно насилие и/или усложнена раздяла, емоционалният фон е интензивен и наситен и обхваща, освен преките членове на семейството, роднини и членове на разширения семеен кръг на преживелите насилие. Отделно бе открито необходимостта от ангажиране на институциите и властите в изпълнение на мерките за защита, в частност срещу широко разпространената практика на мъжете насилници да не посещават редовно консултации и да липсва действащ механизъм, който да ги задължи да изпълняват наложената им терапия и/или наказание.

Предизвикателство за активистите от женските НПО е и работата с жени в уязвима позиция – бежанки, от етнически малцинства, с различна религия, с увреж-

дания, със зависимости, психично-болни, бездомни, неграмотни/необразовани/неосигурени жени, настанени в институции, жени затворнички, сексуални работнички, възрастни жени/пенсионерки. Редица примери бяха дадени по отношение на **ромските жени** и жените с различен етнически произход, в това число **мигрантки, бежанки**. В ромските общности, след оттеглянето на Глобалния фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария, е налице ръст на заразените/болните от горещитираните болести, особено измежду проституиращите. В рамките на мандата си за България Фондът е осигурявал безплатни презервативи и консумативи за сексружениците, които в момента не се предлагат. Държавата се е ангажирала да поеме и гарантира финансово извършването на функциите на Фонда след оттеглянето му, но към днешна дата не е влязла в ролята си, което поставя в риск огромен процент от групите, които принципно са в уязвима позиция. Не по-малко важно е да не спира работата по поставяне на безплатни спирали и осигуряването на прегледи на неосигурени бременни от рискови групи.

Като отделна целева група участничките обсъдиха и нуждите на **жените-осиновителки**, част от услугите по приемна грижа, за които е необходимо да се осигури квалифицирана психологическа подкрепа в процеса на реадaptация след осиновяване на децата, за които са полагали грижи като приемни родители.

Други целеви групи, заслужаващи внимание и инвестиция от страна на активните женски неправителствени организации включват:

- Високообразовани млади жени до 35 г.;
- Жени студентки, жени учени и изследователки и жени от маргинализирани групи в университета;
- Бременни жени, родилки и жени с репродуктивни проблеми;
- Жени, полагащи грижи за близък с увреждане и за възрастни хора;
- Работещи бедни, самотни майки и жени, лишени от достъп до децата си;
- Непълнолетни майки, многодетни майки и жени, които не желаят да имат деца.

5

ПРОБЛЕМИ НА ЖЕНСКИТЕ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ В БЪЛГАРИЯ

През 2019 година женските неправителствени организации (НПО) в България работят в среда на **враждебен обществен дискурс**, липса на чувствителност по женската проблематика, онлайн и физически атаки и нападения. В обществото отсъства доверие към НПО, често в основни целеви групи, бизнесът не подкрепя работата на терен на активистите, което от своя страна повдига дилемата за професионализацията срещу доброволчеството и оттам синдромът на бърнаут и стрес, текучеството и невъзможността да се разгърне и изгради мрежа (национална и международна) в неправителствения сектор.

Женските НПО работят в условията на **сериозна бюрокрация и държавна репресия**: липсва държавна подкрепа за развитие на различни услуги на местно ниво, организацията трябва да се съобразяват с дневния ред на донорите и да борят редица вътрешни противоречия, произтичащи от липса на общностно консолидиране, слаб политически активизъм (и липса на смелост и политическо лидерство), отсъствие на силно женско движение и изявени ролеви модели, недостатъчно публични лични истории, които да застанат срещу доминантния патриархално-консервативен модел на мислене и структури.

Участничките споделиха **предизвикателства както от логистичен характер, така и чисто вътрешноорганизационни**. Например, някои НПО не разполагат с необходимата база, където да провеждат своите срещи и работа с целеви групи; други имат нужда от административна подкрепа за създаване и въвеждане на правила и процедури, които да укрепят техния капацитет; има организации, които разчитат изцяло на доброволци и трудно събират на едно място активни хора с различен профил, отделно присъстват проблеми с мотивацията и задържането на вече ангажирани активисти и доброволци, както и хоризонталният проблем на сектора, открояващ се особено силно в последната една година – липсата на доверие в работата на НПО и осезаем резултат за широката общественост, която не приема проблематиката на сектора за сериозна, а я вижда по-скоро като външно привнесена и нерелевантна за обществото като цяло. Сред темите на дискусиата бе и липсата на капацитет за стратегическо планиране и неизградената мрежа на местно ниво, която би позволила мащабиране на бъдещи интервенции; предизвикателствата пред организациите да планират и привличат финансиране и орга-

низационният им капацитет за изграждане на устойчив финансов модел и независимо съществуване.

Друго предизвикателство пред женските НПО в пряка връзка с гореизброените теми е **финансовата устойчивост** и капацитет за осигуряване на стабилни организации, които да имат ресурсите да се изправят срещу идентифицираните проблеми. Участничките коментираха зависимостта на своите организации от проектно и донорско финансиране, както и възможните пътища за разнообразяване на портфолиото от финансови приходи за организациите чрез дарения, мърчандайзинг и социално предприемачество. Споменато бе, че някои общини отделят бюджет за подкрепа на неправителствения сектор, например Варна и София, но достъпът до тези инструменти на местно ниво е силно повлиян от политическия климат и конюнктура в съответния град. Факт е също така, че съществуват големи и популярни женски организации, които са предимно с благотворителен характер, но тяхното наличие не изчерпва палитрата на сектора. За да подчертаят и засилят видимата част от работата си, представителките на женските НПО трябва да съумеят по-добре да разказват своите истории, да ангажират популярни лица за каузите си и да вдигнат нивото на своето публично присъствие и представяне.

Голямо направление по темата за проблемите на женските НПО е **противопоставянето на професионализацията и доброволчеството**, на организациите, които осигуряват заплати на своите постоянни екипи от експерти/анализатори и работят на принципа на т.нар. think-tank, срещу напълно доброволните инициативи, които се крепят на лична ангажираност. Темата тук има директна връзка с финансовата устойчивост на организациите и стратегическото планиране в сектора, които, при добро планиране и управление, могат в дългосрочен план да променят значително облика на сектора.

И не на последно място по важност, женските НПО трябва да работят за развиване на своята **комуникационна политика и култура**, срещу черния ПР и при де факто липса на медийно покритие, в условията на външна намеса и хибридна война. Това поставя сериозни предизвикателства в сектора и изисква работа в посока развиване на умения за общностно организиране, за консолидация на НПО-та и създаване на обща платформа, координационни срещи (НПО + институции) и активно застъпничество.

6

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2019 година работата по темите за женски права и равенство между половете продължава да се сблъсква с традиционни социални предразсъдъци и стереотипи, политическо и административно бездействие и липсваща финансова и организационна подкрепа за свиващия се и отслабващ неправителствен сектор в България.

Доминиращият оттенък на дискусиите, проведени в рамките на Форума, е неспособността и нежеланието на държавата да се справи с конкретни проблеми, които не само забавят развитието на женските права и демокрацията в страната, но на практика дори застрашават живота на жените и децата на територията на България. Отсъстващите механизми за подкрепа и юридически и административни липси за жертвите на домашно насилие, недостиг на подобаваща медицинска грижа за бременни и раждащи жени, жени от отдалечени райони, сегрегация и дискриминация на жени от малцинствени групи, липса на достъп до качествено и адекватно образование, бюрократични препятствия за НПО – това са само част от политическите и административни дефицити. За съжаление тези пречки са все по-трудни за преодоляване в среда на враждебност към гражданския сектор, подклаждана от дирижирани медийни кампании, хибридни атаки по образа на организациите и засилваща се популистка реторика срещу либералните ценности.

Бездействието на държавата по системни проблеми и липсата на подкрепа за НПО забавят приближаването на България към равнопоставеност и разширяват пропастта между целите на Европейския съюз и местната действителност. Тази мрачна картина се допълва и от фактори като традиционно консервативния и патриархален климат в страната и липсата на достатъчно жени в политическия живот, отсъствието на принципи за популяризиране и гарантиране на равнопоставеността на всички нива, както и липсата на вдъхновяващи женски примери за подражание.

Въпреки това, всички тези препятствия трябва да бъдат адресирани с единни и конкретни действия. Вярвайки, че силно и приобщаващо обединение на широк спектър от заинтересовани страни е единствената ефективна стратегия, Български фонд за жените заявява пълна готовност да продължи да работи за решаване на проблемите пред постигането на равно-

поставеност на мъжете и жените и срещу насилието във всичките му форми с държавните и международни институции и местните власти, и апелира за:

- Усъвършенстване на политиките и законодателните актове, свързани с преодоляване на неравнопоставеността и насилието над жените;
- Разработване на подход за държавно бюджетирание, основан на принципа на равенството между половете;
- Ратифициране и прилагане на съответните международни инструменти и особено на Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието срещу жени и домашното насилие (Истанбулска конвенция) от страна на ЕС;
- Ангажимент за борба с всички форми на дискриминация на основата на възраст, раса, етническа принадлежност, религия, убеждения, увреждания, сексуална ориентация, социално-икономически произход и др.;
- Насърчаване на инициативи за равенство между половете в медийната индустрия, по-специално в рекламната и игралната индустрия, които са интензивен носител на половите стереотипи;
- Предотвратяване и борба с половите стереотипи и сексизма в образованието, въвеждане на здравно и сексуално образование в училище;
- Насърчаване на равно участие на пазара на труда и икономическа независимост на жените;
- Поощряване на равно споделяне на неплатения домашен труд и грижа за зависимите членове на семейството между жените и мъжете;
- Формализиране и възнаграждение на труда на жените, когато са единствените, които полагат грижа към болни и зависими членове на семейството;
- Осигуряване на равен достъп до икономически и политически позиции за вземане на решения;
- Предотвратяване и борба с насилието, основано на пола, включително с насилието на работното място;
- Гарантиране на сексуалните и репродуктивни права на жените;
- Адекватна и хуманна пред- и следродилна здравна грижа, както и наличие на здравни грижи в малките населени места;
- Създаване на устойчив модел на финансиране на неправителствени организации, работещи за правата на жените.

7

УЧАСТВАЩИ ОРГАНИЗАЦИИ

Билитис, София, цели премахването на всички форми на дискриминация и постигането на пълна равнопоставеност на ЛГБТИ в България като работи за промени в законодателната рамка и политиките, които ще повишат равнопоставеността на ЛГБТИ хората, като си партнира и влиза в коалиции с други неправителствени организации, активисти, дарители, институции и граждани. На ниво общност работи за активиране и себеовластяване на ЛГБТИ хората.

Български адвокати за правата на човека, БАПЧ, София, работи за утвърждаване и ефективно прилагане в България на международните стандарти в областта на правната защита на правата на човека в две основни направления: 1) правна помощ и стратегическо водене на дела, свързани с характерни, повтарящи се нарушения на правата на човека, пред български и международни съдилища и разкриващи несъответствие на българските законодателство и съдебна практика с международните стандарти; 2) публикации и друга информационна и образователна дейност, насочена към правната общност, относно международните актове и стандартите в областта на правната защита на правата на човека.

Българска асоциация на университетските жени, София, е една от най-старите граждански организации в България. БАУЖ цели да обедини университетски преподаватели и изследователи жени и насърчава активното им включване, едновременно в научната и в обществената дейност.

БСНГИ - Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива, Бургас, работи за насърчаване на активното гражданство и овластяване на хората за пряко участие в управлението.

Български хелзински комитет - БХК, София, насърчава уважение и защита правата на човека, лобира за законодателни промени за привеждане на българското законодателство в съответствие с международните стандарти, поощрява обществен дебат по правозащитни проблеми и популяризира правозащитната идея сред широката общественост.

Джендър Алтернативи, Пловдив, подпомага изграждането на балансирано гражданско общество в страната чрез реализиране на равни възможности и равно представителство на мъжете и жените и на различните етноси в публичния и частния сектор; насърчава активното участие на младите хора в обществения живот чрез защита и популяризиране на техните права; провежда изследвания във всички сфери на публичния и частния живот по въпроси, свързани със социалния пол (джендър изследвания); подкрепя хора в затруднена социална и икономическа ситуация, лица пострадали от насилие и др.

Джендър образование, изследвания и технологии - ДООИТ, София, насърчава и провежда независимо и/или в партньорство с други неправителствени организации дейности, насочени към постигане на равнопоставеност на половете, социална справедливост и равенство във всички сфери на живота, включително при достъпа до и предимствата на новите технологии.

Дневен център за пълнолетни лица с увреждания „Ривиера“, Варна, предлага дневна грижа за възрастни лица с интелектуални затруднения. Специалистите от центъра организират и провеждат различни дейности и мероприятия, насочени към пълноценно интегриране на потребителите в обществения живот на града, както и повишаване на самостоятелността и независимостта на потребителите на услугата.

Женско ромско сдружение „Хаячи“, Нови Пазар, работи в подкрепа на най-уязвимите и рискови групи в местните маргинализирани общности. Усилията на сдружението са насочени към социалното включване, превенция на отпадането на деца от училище и на ранните бракове, повишаване на здравната култура, мотивиране на младежите за личностно развитие и създаване на възможности за реализация.

Институт за изследвания на мира / Екатерина Каравелова, Пловдив, работи за развитие и утвърждаване на мира и духовните ценности, образованието, науката, културата, гражданското общество, подпомага и насърчава обучението на младежи, популяризира и подпомага ролята на младите хора по въпроси

сите на мира и сигурността, развива изследователска и консултантска дейност, повишава информираността на гражданите относно глобални проблеми и техният отзвук по света.

Клуб на жените „Родопчанка“, Смолян, подпомага социалната интеграция и личностната реализация на жените, защитава човешките права на децата и жените; участва активно в развитието и утвърждаването на гражданското общество в България.

ЛевФем, София, е лява куиър-феминистка група срещу насилието над жени, транс и куиър хора, която цели сплотяване на феминизма, антирасизма и антикапитализма.

ЛГБТ Действие, София, предоставя помощ и подкрепа за млади хомосексуални, бисексуални и трансджендър хора, развитие на самоуверена ЛГБТИ общност и се бори срещу хомофобията и необразоваността в обществото.

Мисия Криле, Стара Загора, подкрепя, насърчава и допринася за разгръщането на пълния потенциал на уязвими деца и възрастни, които да реализират постижения в различни сфери на живота, приоритетно в регион Стара Загора, България.

Мрежа за съвременна родилна грижа, София, работи за промяна на актуалните практики в сферата на майчиното здравеопазване и осъвременяването им в съответствие със световните тенденции, както в практически план на ниво женска консултация, родилни отделения/звена и постнатална грижа и проследяване, така и в глобален план на ниво политики и изискуеми професионални стандарти.

Групата „Не си сама – заедно срещу насилието“, София, цели да окаже подкрепа за хилядите жени в България, които са жертва на насилие. Целта е да се създаде обществена, политическа, медийна и лична непримиримост към всякаква форма на домашно насилие, да акумулира обществена подкрепа за жертвите, да даде практическа информация на засегнатите и техните близки как да потърсят спасение.

Сдружение „Надежда за Антоново“, Антоново, цели обединяване възможностите в общността за съвместна работа за повишаване на благосъстоянието на гражданите. Организира и провежда публични мероприятия; образователни дейности с млади хора, изпаднали в изолация от обществото, поради специфичния си етнически, религиозен, възрастов и социален статус; работи с местната и държавна власт за постигане на целите.

Студентско общество за равенство при СУ, София цели противопоставяне на дискриминацията и насилието сред академичната общност на СУ.

Форматът ТЯ в..., Пловдив, показва и разказва историите на жените, които всеки ден правят невероятни неща, но не са известни. Споделяйки историите си, те вдъхват увереност на други жени да преследват целите си, докато в същото време получават заслужено признание. Вече има ТЯ във Варна и ТЯ в Габрово, предстои навлизането на формата в Сандански и Велико Търново.

Фондация Анимус, София, цели да постигне здравословно общуване между хората и равнопоставеност между половете в българското общество. Работи активно за формиране на нагласи на толерантност към различието, уважение на страданието и неприемане на насилието в българското общество; наличие на достъпни психотерапевтични услуги и програми, предлагащи компетентна професионална помощ на нуждаещите се; разбиране и приемане на ценностите на психодинамичната психотерапия.

Фондация „Крокус“, Бургас, работи за равното приемане на всички и, в частност - на ЛГБТИ хората. Подкрепя младежи, изключени от семействата си, заради неприемането на различията, пострадали от хомофобия и училищни подигравки младежи, които са често срещани в учебната система, заради различната им сексуална ориентация; хора, изключени от обществения живот, уволнени или наранени, заради това че са с различна сексуална ориентация.

Фондация за „Медийна демокрация“ - ФМД, София, цели изграждане на независим и ефективен мониторинг на българската медийна среда чрез: диагностициране на ключови проблеми на публичността и инициране на обществени дебати; насърчаване на граждански акции в сътрудничество с български и чуждестранни институции в медийната сфера; стимулиране на самокритичността на българските медии.

Фондация ПУЛС, Перник, цели изграждане и установяване на ефективна програма от грижи в региона на Югозападна България за възрастни, юноши и деца и техните семейства, които са преживели насилие. Фондацията работи в две основни насоки по отношение на насилието – превенция и рехабилитация.

Форум за глокална промяна, Габрово, цели да подобри условията за демократично участие на всички членове на обществото, да насърчи межкултурния диалог и активното гражданство, което може да свърже глобалните и местните явления в полза на общностите.

Fine Acts, София, предлага социално ангажирани творчески решения, които предизвикват хората да бъдат загрижени и да предприемат действия за важните за тях каузи, и овластяват активисти, по

различни теми, даже отвъд границите на България. Насърчава сътрудничества, сътворява силно въздействащо изкуство, ефективни кампании, подкрепя други организации чрез обучения по креативно мислене и използването на игрови методи като инструмент за социална промяна.

Настоящият анализ е осъществен в рамките на проект „Форум за правата на жените 2019“ с подкрепата на Фондация Фридрих Еберт, Бюро България.

ЗА БЪЛГАРСКИ ФОНД ЗА ЖЕНИТЕ

Български фонд за жените е единствената фондация в България, която подкрепя местни неправителствени организации, работещи за правата на жените и момичетата и за постигане на реална равнопоставеност на половете във всички сфери на живота. Визията на БФЖ е за свят без насилие, дискриминация и неравенства, в който всяко момиче или жена има условия да разгърне пълния си потенциал, разполага с равни възможности и достъп до ресурси, и е свободна да прави информирани избори относно своите живот и тяло. Мисията на БФЖ е да развива женското движение и филантропията за женски права в страната като набира ресурси на национално и международно ниво и ги инвестира за постигането на равнопоставеност на половете.

Български фонд за жените

бул. Витоша 50 | ет. 3
Sofia 1000 | Bulgaria
<http://www.bgfundforwomen.org>
office@bgfundforwomen.org

ЗА ФОНДАЦИЯ ФРИДРИХ ЕБЕРТ

Фондация Фридрих Еберт е създадена през 1925 г. като политическо наследство на първия демократично избран германски президент Фридрих Еберт. Отдадена е на ценностите и основните идеи на социалната демокрация и работи активно с неправителствени организации, политически актьори и профсъюзи в целия свят. Посветена на принципите свобода, справедливост и солидарност, в Германия и в над 100 държави фондацията допринася за развитието на демокрацията, политическата култура, укрепването на мира и на социална промяна.

Фондация Фридрих Еберт

Бюро България | ул. „Княз Борис I“ 97
1000 София | България
тел.: +359 2 980 8747 | факс: +359 2 980 2438
<http://www.fes-bulgaria.org>

Използването с търговска цел на всички, издадени от Фондация Фридрих Еберт (ФФЕ) публикации, не е позволено без писменото съгласие на ФФЕ.

Мненията, изразени в тази публикация, принадлежат на автора/авторите и не отразяват непременно позицията на Фондация Фридрих Еберт.